

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 54. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius03val-shoot-idm139651356497280/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

* See mig her til huad den hellige Kircke haffuer lidt vnder disse Tiranner/ dog lessuer hun end nu/ oc de haffue deris løn borte. ||

* Den Niende Staarm vaar vnder Aureliano/ som bleff 580
ihielslagen aff sine egne Tienere. Vdi saa maade fare de 5
blodige nid til Seluede/ som hine Slactere.

* Den tiende vaar vnder Diocletiano som varede vdi ti
samfelde aar/ oc her bleffue søtten tusinde Martyres Arunede
i en Maaned/ Denne Tyran slaa sig self ihiel oc tog saa hen
effter de andre. 10

* Saa haffue vi nu hørt begyndelsen aff det ny Testa-
mente/ och den hellige Kirckis ferd oc lycke vdi de første try
hundrede aar/ effter Christi sødsel/ der som hun haffde den
røde Kiortel paa/ som vaar døbt oc faruet vdi hendis lams
och brudgoms blod/ den tid de vngudelige Tyranner lagde dem 15
effter/ oc vilde besegle til/ det salige Guds || ord/ met deris 61r
velde oc pine/ som Pilatus beseglede Christi graff til/ at hand
aldri skulde opstaa igen aff døde. Om disse indsegle fand
mand lesse vdi S: Hans Euangelistes obenbarelsis
bog/ fra det fjerde Capitel oc ind til det ot- 20
tende/ oc der til met de ni Eusebii
bøger vdi Kirckens Historier. ||

Om Ketternis tid. 61v

NV følge her effter de andre try hundrede Aar/ ind
til Pauens oc til Mahumeths tid/ Oc i disse try 25
hundrede Aar/ bleff der støt i de siu Basuner/ som
S. Sans scriffuer om i sin obenbarelsis bog/ fra det ottende
Capitt: oc ind til det trettende/ det er/ Sine mange Kettere/
som lagde den hellige Scrift vrangelige vd/ effter deris løgen
oc falske mening/ saa at S: Peders skib/ der det haffde verit 30
i den haffsuelff/ vnder de thi suare Staarm/ maatte nu støde
paa disse klippe/ Det er/ den hellige Kircke/ som vaar til forn
ilde plaffuit aff thi grumme Tyranner/ bleff nu forstyret vdaff

- mange Kettere/ saa at hun lidde her den anden fristelse efter vor herre Jesum Christum der Satan førde Scrifften mod Matth 4.
 62r hannem || dog i styckuerck aleniste oc her haffde hun sin huide
 Fiortel paa etc. Thi dette er Satans seduane/ at hand først
 5 grummelige offuer falder den Christelige Kircke/ met mord oc
 manddrab/ siden der efter met smigger oc løgen/ paa det siste
 met baade dele til sammen. Saa vederfaris oc den lille Christi
 hob det samme/ først vnder de siu Indsegle aff Tyranner/ der
 nest vnder de siu basuner aff kettere/ paa det siste vnder de siu
 10 Skaale aff den Antichrist Passuen/ oc aff Mahumet/ dog
 bliffuer den arme ringe hob alligeuel ved/ oc bier oc foruenter
 en bedre lycke/ den feyler dem icke paa det siste vdi Himmelen/
 der som de bliffue en euig Kircke oc endelige beuarede fra alle
 saadanne Bylier/ Staarm oc Anlaab.
- 62v 15 * Saa ville wi nu giffue oss til || disse try hundrede Aar/
 oc her see den hellige Kirckis lycke/ fare oc fristelser/ at Gud
 fand saa disydermere sin loff der faar/ ath hand foruarer sin
 kircke stedze oc altid.
- * Der nu den siste Tyran/ aff de thi/ Diocletianus Keyser
 20 vaar død/ sif i de try første hundrede Aar/ da kom efter Trip. hist. Lib: I
Cap: 4. 5. 6. 7
 hannem i Regementet en drabelig from Keyser/ den Store
 Constantinus/ som styrde oc regerede det Romske Keyserdom
 vdi tredue Aar/ en merckelig lerd oc god Første/ vel opructet
 i bogelige kunster oc gode Seder/ Ja vdi al Gudfryctighed oc
 25 dydelighed/ Oc der hand vaar omuent til Christum/ sticckede
 hand alting til Veye oc i law igen/ til fred oc enighed i Reli-
 gion/ som til forn vnder de thi Guds ords forfølgere vaar
 63r forstyret oc fordempet. Saa || at S. Peders Skib bleff saa
 høt oc ferdet igen/ at alt det fremgangende onde bleff forglemt/
 30 som det steer naar en god aften kommer efter en ond dag/
 Oc it varmt Solskin efter mange mørcke oc regenuordne
 dage/ Saa kommer dog Gud igen (som hand kom Noe ihw Gen: 8.
 vdi Arcken) oc giffuer en gledelig Stund/ der som wi kunde
 efon giffue act der paa.
- 35 * Denne Keyser loed besticke alle vide vegne/ vdi sit gantske
 Keyserdom den rette Guds dyrckelse vdi vor Herre Jesu

Christo/ och at det hellige Euangelium bleff predicket rent oc
 klart/ oc at Guds ords Tienere komme til deris heder/ oc til
 en god vnderholding igen/ Oc at de affgudiske templer oc
 dyrkelse bleffue nedslagte oc ødelagde. Oc i deris || sted gode 5
 Christne kircker oc templer opbygde igen. 5

Joan: 14. * Men her er ingen languarende glede i dette lifff/ thi hun
 omuendis snartlige til graad oc sorge/ Gud giffue oss naade/
 at wi kunde det acte vdi denne naadelige tid/ Oc tage tiden
 vare/ bedre end wi gøre etc. paa det/ at den wendelig tid i
 glæden maatte snart komme: 10

Trij: biff
 2ib: 1. Cap: 12. * Thi Arius en Prestmand vdi Alexandria spilte den
 glede igen Oc forstyrede den gandske Christelige Kircke vdi
 Greckeland/ tuert oc endelangs oc bleff en Hoffuitketter først
 i disse try hundrede Aar/ i det at hand sette sig op mod sin
 Biscop/ oc fornicerede Christi Guddom/ oc støtte saa i den 15

Joan: 14. første Basune/ aff den Sted i S: hansis Euangelio. Saderen ||
 Apoc: 8. er yppermer end ieg/ Der bleff da hagel oc ild/ oc blod der 54r
 iblant menget oc sent ned paa Jorden/ oc den tredie part aff
 Træene bleff opbrent oc alt grønt Gress forbrent/ saa at der
 vaare vdi den gandske Christelige Kirke icke flere end disse tho 20
 Biscoper/ Alexander oc Athanasius/ som stode imod Arrio
 den Hoffuit Ketter.

* Denne Constantinus loed forsamle til Concilium i den
 Stad Nicea/ vdi Greckeland/ tryhundrede oc atten lerdemend/
 Biscoper oc andre om Arrii Lerdømme at domme paa/ oc om 25
 det ord/ *ὁμοούσιος*. Oc da lod hand Arrium foruise vdaff Key-
 serdommet. Men Constantinus Constantini Søn loed hannem
 hente hjem igen oc fordagtinget hans vildfarelse oc Ketteri.
 Saa mue der alt vere || fem i it huff mod huer andre/ som 54v
 Christus siger/ Sønnen mod Saderen etc. som denne Con- 30
 stantius vaar imod hans fromme Sader Constantinum.

Eccle: biff
 1ib: 10. Cap: 27. * Efter denne Constantinum kom den forløbne Christen
 Julianus oc bleff Keyser vdi en ond tid/ Oc haffde sig mod
 de fattige Christne først som en Ræff oc siden som en Vlff.
 Thi først brugede hand tredsckhed oc surfittighed/ i det/ at 35
 hand loed alle Scholer komme paa fode igen/ oc loed det sig

saa ansee/ lige som i Constantini tid/ Men straf der efter
 brugede hand sin Grumhed och loed hente alle framuoerne
 personer aff Scholerne oc sticckede dem hen i Krii oc aarloff/
 Oc screff saa til alle steder at de skulde forlegge deris Tienere
 som predickede dem Guds || ord faare/ Huilcket mange falske
 Christne skulde vel oc saa i dag vere rede til ihuor hellige de
 sunis vnder it falsk skin oc it hockelers hierte/ vaare ekon
 Aarloff giffuit/ oc deris Suerd vaare dragit/ da laa straf vort
 hoffuit i gressit. Wi omgaas met dem/ wi ede oc dricke met
 dem/ predicke saar dem etc. Saa gaar det nu/ saa gick det
 den tid til.

Trip: hist:
 Lib 6. Cap: 4.

* Denne Julianus stod met de Arrianer lige som Papi-
 sterne haffue bistand aff de wguelige/ i denne tid/ oc hand
 forfulde de Christne oc kaldede dem spaattelige Galileer/ fordi
 at vor Herre Christus som de dyrckede/ vaar opfod i Nazareth
 vdi Galilee Land/ Ja hand loed søge offuer den gandske
 Verden/ efter S. Athanasium Biscop/ oc vilde haffue død
 paa hannem/ dog bleff hand || vnderlige nock beuaret baade
 til land oc vand/ Oc kom end hiem til sin Saar igen/ som
 hand end oc saa trostede dem/ der hand foer fra dem/ met
 disse ord/ Mine Børnlille verer Trostige/ det er ekon it taag/
 oc gaar snart vdoeffuer/ oc ieg skal komme til eder igen.

Trip: hist:
 Lib 6. Cap: 6

Beel: hist
 Lib: 10. Cap: 34.

* Straf efter Arrius haffde faaet en slem død/ begynte
 hans tuende Discipler at forstyre den hellige Kircke/ Den ene
 ved naffn/ Eunomius/ Den anden Macedonius ind til Jou-
 niani Keyfers tid/ oc saa forløb sig det første hundrede Aar
 aff disse try Hundrede aar.

Beel: hist Lib:
 10. Cap: 14.

Tripart: hist:
 lib 3 Cap: 10.

Trip: hist lib: 5.
 Cap 37. et 38

* Thi Jouinianus bleff keyst til Keyser/ Guds Aar try
 hundrede tressinds tiue oc sex/ der Julianus vaar stungen i
 strid/ oc sprette blodet || aff sit saar op mod Himmelen oc gaff
 sig tabt met disse Ord/ Viciisti tandem Galilæe/ Du Galileyske
 mand haffuer dog vundet/ Saa pleyde hand at falde vor
 Herre Christum. Ja hand vinder lige saa i dag alle falske
 Christne oc Guds ords forfølgere vdoeffuer/ de saa at giffue
 sig tabt/ spaatte oc styrte/ naar de kunde icke lengere for-
 fremme deris onde vilie/ och tyranni mod de fattige Christne/

Trip lib. 7.
 cap. 1.

Trip: lib. 6.
 cap: 47

Saa Tyranner aff det slag fare fra deris bleseng til heluede/
men faa gerne en wdød aff Verden/ som oc saa mange bede
dem ont etc.

Trip: hist lib: 7
Cap: 1 * Denne Jouinianus vilde icke før annamme Regementit/
før end den gandske Sær loed sig omuende til Christum som 5
haffde verit wgudelig met/ oc vnder den wgudelig || Tyran oc 66
blodhund Juliano. Suad/ sagde hand/ skal ieg vere Keyser
offuer en hob Paganer oc wchristne/ effterdi at ieg er selff aff
Guds naade en Christen? O huilcket Sørstelig Sierte/ oc
huilcke førstelige ord/ som ere io verde at effterfølgis/ aff huer 10
Christen Sørste/ som haffuer Mange wgudelige vndersaatte
baade i sit Raad oc vden faare. Det sticker sig saa vel vdi
Guds ansigt/ at huor som en Christen oc gudfryctig Sørste er/
der kunde oc saa findis it Christeligt oc Gudfryctigt raad oc
Christelige oc Gudfryctige Regenter oc vndersaatte i lands 15
regementit. Ellers kand en Christen sørste icke meget vdrrette
til gaffns oc til Guds Ære/ der som de ere wgudelige oc fra-
uillige/ som skulle hielpe hannem at styre oc regere land oc
rige etc. ||

Sær begynte atter igen den Christne hob/ at rette sig op 67
oc fick it haab/ at det maatte end da bliffue gaat. Men 20
i denne Verden er inted fast oc vist/ det mand kand
forlade sig til. Denne Jouinianus bleff icke vden sin Maa-
neder i Regementit/ oc døde vdi it ny Falkit herberig aff Falk
oc stand i en Stad ved naffn Dadastana.

Trip: hist lib: 7
Cap: 6 * Den tredie fra hannem ved naffn Valentinianus vaar 25
oc saa en Christen Keyser. Mand siger at det skal tilige frøge/
en god kraag skal vorde/ det findis oc saa sant at vere vdi
denne Valentiniano.

* Thi der hand vaar end da vdi tieniste met den wgudelige
Juliano/ gaff hand en affgudiske Prest/ || som stencte Viid 30 67
vand paa hannem/ en kind hest/ straf i Kircke dørren oc
sagde. Sui stencker du starn paa mig? Jeg bliffuer mere
skiden der aff end ren/ det vaar oc i sandhed saa.